

После Константина

После смрти Константина 337.г. у Наису и даље бораве цареви, задржавајући се ту приликом дугих путовања и припремајући се за борбу са супарницима. Тако у зиму 340.г. у Наису бораве Константинови синови Констанције и Констанс, који овде потписују један едикт. Нешто касније исте године ту је само Констанс. Године 350. према Хијеронимовој хроници, заповедник подунавске војске Ветраније проглашен је за цара у Сирнијуму, а исте је године у Наису, пред Констанцијем, положио инсигније царске власти. Ова збивања, карактеристична за раздобље војничких царева, када је судбина Царства решавана далеко од престонице, на бојиштима, уз присуство војске, узбуђивала су савременике и истицала у први план области и градове у којима су се ти догађаји одигравали. Тако је у походу против Констанција у Наису, крајем 361.г. боравио отпадник Јулијан. У току два месеца боравка Јулијан је из Наиса упућивао дуге посланице Сенату, Атињанима, Коринћанима и другима тражећи међу њима своје присталице. У Наису 364.г борави Валентијан и ту издаје више царских едикта. Према податку из Олимпиодорових одломака, Наис је био родно место још једног римског цара Констанција III (425.г.), мужа Гале Плацидије, оца Валентијана III.

За боравак царева у Медијани био је потребан велики персонал, као и бројни службеници надлежни за спровођење царских рескрипата који су одавде издавани. Са друге стране, треба имати на уму да је у Наису, током читавог четвртог века посведочено и константно присуство високих државних чиновника. Овде је постојала фабрика за израду војне опреме, а упоредо са њом функционисала је радионица - *officina* - за израду предмета од племенитог метала. Сребрни тањир и предмети су носили најчешће официјалну поруку: 317.г. ковани су у част Лицинијевих деценалија и носе

натпис актуелне садржине “*Licini imperatore semper vincas*” тј. “Лициније императоре да увек побеђујеш”; 321-322.г. у част жељене десетогодишњице, *decennalia suscepta* Константинових синова, Криспа и Константина млађег, један тањир искован је поводом тријумфа Констанција II, вероватно 358.г., а истој групи припада сребрни тањир у благу закопаном 351-361.г. са медаљама и новцем у Кајзераугсту у Швајцарској. Посебну важност има слитак од злата из места Фелдиоара у Трансилванији искован 379.г., који осим жига нишке радионице и представе градске заштитнице – Туће, носи рељефне бисте тројце царева, Грацијана, Теодосија I и Валентијана II.